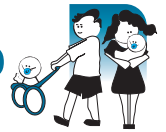

פעילות מסכמת

ניתוח שירי ילדים בנושא אהבה

הפעילות תיערך בקבוצות קטנות, כשכל קבוצה מקבלת שיר. ניתן להעביר את כל השירים בין כל הקבוצות.

חשיבה:

על התלמידים לנתח את השיר – מי הדובר בשיר? מהו הנושא של השיר? מהן העמדות או הרגשות של הדובר בנושא? האם אני מרגיש כמו הדובר? מתי?

כתיבה יצירתית:

ניתן לכתוב מכתב תשובה לכותב השיר, להפנות שאלה אל הדובר בשיר, לכתוב שיר חדש, להביע עמדה בנושא השיר.

הצגה:

ניתן גם להמחזי את השירים כמות שהם או להרחיבם. אפשר גם לחבר הצגה חדשה העוסקת בנושא השיר.

מכתב אהבה יורם טהר־לב

הייתי כותב לך מכתב אהבה,
 לו הייתי בטוח שהיא לא תצחק ממני,
 לו הייתי בטוח שלא תראה את המכתב לאף אחד אחר,
 לו הייתי בטוח שאין לך כרגע חבר,
 לו הייתי בטוח שלא יפירו את כתב ידי על המעטפה,
 לו הייתי בטוח שהיא תסכים,
 לו הייתי יודע מה לכתב בפנים.

אמץ דפנה דה־הרטור

הוא רוצה בדיוק כמוני.
 ראיתי מבט בעיניו.
 בן ובת, מה כבר השני?
 אני מטלפנת
 עכשו!

אולי גם הוא עכשו, במחברת,
 יושב ופותח תרגיל?
 אמא שלי אומרת:
 "לבנות אסור להתחיל!"
 אבל גם בנים מרגישים,

- בכַּתָּה שְׁלָנוּ יֵשׁ
כָּבֵר כַּמָּה זִוּגוֹת,
חֲבֵרוֹת, חֲבָרִים,
וְאֲנִי לֹא אֲבִין אֵף פַּעַם:
עַל מֵה הֵם
כֹּל כֵּךְ הִרְבֵּה מְדַבְּרִים.
- אֲנִי מֵת לְגִשְׁתֵּי אֵלֶיךָ,
אֲנִי מְכָרָח לְנִסּוֹת,
לְבַקֵּשׁ שֶׁהִיא וְאֲנִי
נִהְיֶה חֲבָרִים.
אֲבָל,
מֵה בְּדִיוֹק אֲנִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת
אִם הִיא תִסְכָּיִם?
- כִּשְׂאֲנִי רַק חוֹשֵׁב עָלֶיךָ
אֲנִי מִסְמִיךְ,
כִּשְׂאֲנִי רוֹאֶה אוֹתָה מְרַחוֹק
אֲנִי מִתְבַּלְבֵּל,
וּכְשֶׁהִיא עוֹבֶרֶת עַל-יָדֵי
הַלֵּב כֹּל כֵּךְ דּוֹפֵק בַּחֲזָה –
בְּכֻלּוֹ לֹא יִדְעֵתִי שְׂאֲנִי כִּזֶּה.
- יֵשׁ בְּכַתָּה שְׁלָנוּ
יְלָדָה אַחַת,
שְׂאֵף פַּעַם
לֹא חֲבַבְתִּי בְּמִיחָד.
אֲבָל, מֵאֵז שֶׁסָּפְרוּ לִי
שֶׁהִיא אֲמָרָה,
שְׂאֲנִי יֵלֵד חֲכָם נוֹרָא –
הִתְחַלַּתִּי לַחֲשֹׁב
שֶׁהִיא בְּעֵצָם יְלָדָה
דִּי נְחַמְדָּה.

אורה יוסי אלפי

אורה קוראת לאמה:
"אמא, זה יוסף מהמכלת"
"מה הוא רוצה?"
"הוא אמר שהוא רוצה בקבוקים"
"כן, הם ליד הדלת"
ואני לוקח הבקבוקים
והולך מהבית של אורה.
והיא לא מבינה
שלא הבקבוקים מעניינים אותי
לא הבקבוקים.

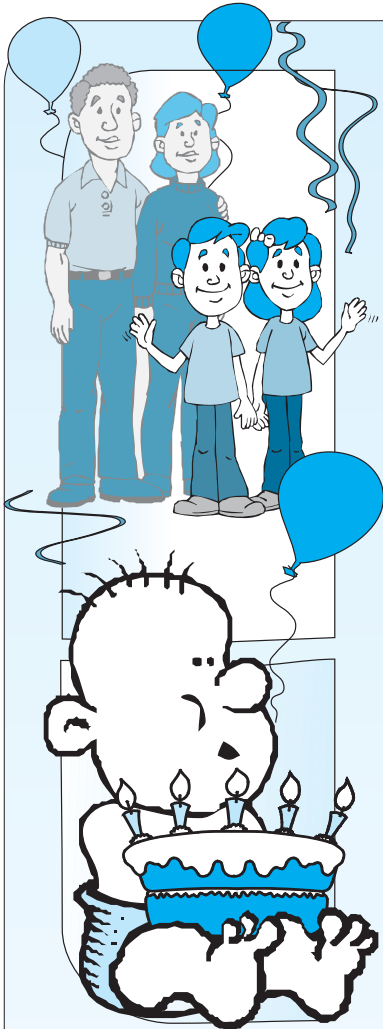
אבל היא לא מבינה
היא לא מבינה,
אורה.
כי אני יוסף הבן של המכלת.
אז אני לא יכול לבא סתם.
אז חשבת ש**הבקבוקים** זו סבה טובה
אבל אורה לא מבינה.

כי אני יוסף הבן של המכלת
ואורה לא מבינה.

הפרדה שלנו יורם טהר-לב

הפרדה שלנו כל-כך לא אמתית
אומרים: תרים טלפון, צ'או, להת'
ובעצם רוצים להגיד: אל תשכח
ורוצים להגיד: אני אוהב אותך
ורוצים להגיד: אל תשני בלילה
מרב געגועים אלי
אבל אומרים: "יאללה, ביי!".

יום הולדת לגיא

היינו עסוקים בהכנות האחרונות. מילאנו את שקיות יום ההולדת בכל העוגיות והמתקים שֶׁגִּיָּא אוהב: ביגלה, ופלים – ומרשמלו כמובן. החלטנו לפנק אותו ממש – הרי לא כל יום חוגגים את יום ההולדת הראשון. תלינו את הבלונים האחרונים על חוט שחצה את החדר וסידרנו את השולחן במפה מקושטת בתמונה של מיקי ומיני מאוס; אפילו קנינו מפיות וכוסות באותה דוגמא. סידרנו את הנרות על עוגת השוקולד והיבטנו סביב לבדוק אם הכל מוכן. "שלא נשכח את הברכה", אמרה מעין. "נכון", השבתי; "בואי נניח אותה על השולחן ליד הצלחת של גיא. כשהוא יתיישב במקומו יראה אותה וירצה לדעת מה זה". "נצטרך להיזהר שהוא לא ישים עליה עוגה קודם", אמרה מעין. באותו רגע נכנסו לחדר אמא ואבא – "על מה אתם מדברים?", שאלה אמא, "לאיזו ברכה אתם מתכוונים?". מעיין ואני החלפנו מבטים. הכנו ביחד ברכה בצורת שיר לכבוד גיא; עבדנו עליה די קשה ולא גילינו לאף אחד מה אנחנו עושים – קיוונו להפתיע את כולם. אבא הבחין מיד במבטים שלנו, ואמא עלתה על איזה סוד: "נו, משהו נראה כאן חשוד; תומר ומעין, מה תכננתם?". ניסינו להתחמק מתשובה אבל הם התעקשו. "בסדר...", אמרה מעין, "נגלה לכם". וקראנו בפניהם את הברכה.

לגיא החמוד

קשה להאמין ששנה כבר חלפה
מאז שהצטרפת אל המשפחה.
זוכרים אנו היטב אותו יום גורלי
מבית הספר חזרנו, וקיבלנו את ההודעה.
החלטנו לקנות לך מתנה
אך לא ידענו אם תהיה את או אתה.
התווכחנו ארוכות: משאית או בובה
(האם המין בכלל צריך להשפיע על
ההחלטה?)
קנינו את שניהם בתור פשרה,
שתחליט מה עדיף בעצמך.
את הבובה אתה מכיר היטב –

(המשך בעמוד הבא)

זאת ניני שאתה כה אוהב;
במשאית אתה משחק הרבה,
להיפרד ממנה לך קשה.

עברה שנה וגדלת המון,
במשך הלילות התחלת לישון,
אתה זוחל כבר כמה חודשים,
ואפילו צעדת צעדים ראשונים.

עכשיו יש לך קשיים של קטנים,
פצעים בברכיים וחיתולים רטובים.
עוד מחכים לך קשיים של גדולים
פצעים בפנים ולחצים חברתיים.
אך הכל כדאי – לגדול זה נהדר
ולצדך נעמוד היום ומחר.

אנו מברכים אותך בשנים טובות.
שיהיו לך חברים וחברות
ברור שאחרים יחבבו אותך,
חשוב לנו יותר שתאהב את עצמך.
אך ייתכן שיגיע הזמן שבמראה תסתכל
ולמראה אחר שלך תיחל.
אולי תרגיש נמוך או רזה –
דע לך שכל אחד עובר את זה.
גיא, שתהיה עצמך תמיד –
תנסה לא להיכנע ללחץ הקבוצתי,
תרגיש חופשי לשחק בספורט או לרקוד,
אל תרגיש חייב לציית לאיזה שהוא קוד.
זכית בזוג הורים נחמדים
למרות הנשיקות והחיבוקים המעצבנים.
התנהג אליהם יפה וגם לאחרים
ובמיוחד לאחים הגדולים, הנהדרים.
יום הולדת שמח גיא,
מאחלים מעיין ותומר.

לקריאה נוספת

א"ג אלינסון, **האשה והמצוות**, ירושלים, המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה של ההסתדרות הציונית העולמית, תשל"ה.

ר"א גורדון, **אנורקסיה ובולימיה - אנטומיה של מגיפה חברתית**, תל אביב, הוצאת אח, 1991.

ד"י אריאל, מ' ליבוביץ, י' מזור (עורכים), **ברוך שעשני אשה?**, תל אביב, הוצאת ידיעות אחרונות, 1999.

נ' סגן וא' קצוביץ (עורכות), **מצא מין את שוינו, מקראה לעובדי הוראה**, ירושלים, משרד החינוך - הממונה על שיון בין המינים בחינוך, תשנ"ה.

י' עצמון (עורכת), **אשנב לחייהן של נשים בחברות יהודיות**, ירושלים, הוצאת מרכז שז"ר, תשנ"ה.

פ' קלייר, **השפה הסודית של הפרעות אכילה**, תל אביב, הוצאת מודן / אריה ניר, 1998.

ר' רביצקי (עורכת), **קוראות מבראשית**, תל אביב, הוצאת ידיעות אחרונות - ספרי חמד, 1999.

ש' שחר, **המעמד הרביעי**, תל אביב, דביר, תשמ"ג.

ר' שטרטקל (עורך), **הביולוגיה של מיניות ושל הבדלים בין המינים: מקראה**, ירושלים, אקדמון, תשמ"ח.

כמה חומרים מאתרי אינטרנט מומלצים:

מ' טוראל, א' פינוס, ס' שניידרמן, **אנורקסיה נרבוזה בגיל ההתבגרות** בתוך האתר www.education.gov.il/shefi

האשה במקורות היהדות - עיון במעמד האשה ביהדות בהווה תוך השוואה לעבר, בתוך כתב העת "הגות" ה', מפרסומי האגף לתרבות תורנית במשרד החינוך, בתוך האתר, www.education.gov.il/toranit

נושאים שונים הקשורים ל"שוויון בין המינים בחינוך" בתוך המרכז הפדגוגי "באר שבע" www.edu-negev.gov.il/mad/marianak/marpad-new

תוכניות לימודים נוספות בהוצאת קרן תל"י – אגף החינוך

בסדרה זו של חוברות למורה, בכוונתנו להוציא את החוברות הבאות:

לכתה א' – "פתח לנו שער"

התוכנית תכלול יחידות שונות, ובהן: התפילה ואני, מבנה תפילת שחרית, תולדות התפילה, שמירת הסידור. כמו כן תכלול התוכנית יחידות לעיון ולהפעלה שילוו קטעי תפילה מרכזיים הנלמדים בכיתה – מודה אני, מה טובו, הללויה, קריאת שמע, ברכת רפאנו, עושה שלום.

התוכנית תכין את התלמידים לקראת טקס קבלת הסידור, ולקראת תפילה בכיתה. ניתן לשלב במהלך הוראת הנושא גם חלקים מסדנת "הסידור שלי" להורים וילדים של קרן תל"י.

לכתה ב' – "המשפחה בבראשית"

התוכנית תכלול יחידות שונות העוסקות בסיטואציות מחיי המשפחה מתקופת המקרא ועד היום.

בין הנושאים שיעלו ביחידות: יחסים בין בני המשפחה, יחסי אחים, בכור וצעיר במשפחה, משפחה בתקופה קשה, הורות, אמהות, משפחות לא רגילות, אני במשפחתי, מפגש ופרידה בין בני המשפחה, המשפחה המורחבת, תפקידים במשפחה.

התוכנית נכתבת מתוך רצון לשלב בין שני תחומי דעת הנלמדים בכתב: מקרא – ספר בראשית; ומולדת וחברה – נושא המשפחה. התוכנית לא תבוא במקום התוכניות הקיימות אלא תשמש כחומר העשרה למורה ולתלמיד.

לכתה ג' – "ראש חודש" (החוברת כבר הופקה וניתנת לרכישה בקרן תל"י)

התוכנית כוללת שש יחידות בנושאים שונים: למה נבראה לבנה?; לכל חודש יש שם, לוח השנה שלנו, ועוד לוחות שנה, מנהגי ראש חודש בקהילות ישראל, ראש חודש שלי – מבט אל העבר והעתיד.

התוכנית נכתבה מתוך מגמה להעשיר את הלימודים בנושא "הירח והחודש", וכן להעצים את אירוע ראש חודש כאירוע מרכזי בהווי החברתי-תרבותי של בית הספר. ניתן לשלב במהלך הוראת הנושא גם את סדנת "ראש חודש" להורים וילדים של קרן תל"י.

לכתה ה' – "טקסים ופולחן במעגל החיים היהודי"

התוכנית תכלול יחידות בנושאים שונים: בין ישראל לעמים, טקסים בחיינו ובחיי עמים אחרים, סובלנות בין העמים, מעגל החיים היהודי, סמלים בטקס. היחידות המרכזיות יעסקו במקומו של הטקס בחיי הפרט והקהילה: לידה, בר-מצוה ובת-מצוה, וחתונה.

התוכנית נכתבת מתוך מגמה לשלבה ולהתאימה לתוכניות הקיימות בשיעורי מולדת חברה וגיאוגרפיה, וכן בשילוב עם פרויקט "קול קורא"- העוסק בקשר בין ישראל והתפוצות.

לכתות ו'-ח' – "שנהיה בריאים"

התוכנית תכלול יחידות בנושאים שונים מחיי הילדים בבית החולים ובתקופת החלמתם: שינוי והשתנות בזמן מחלה, על חברים ומשפחה, על עידוד, עצב ושמחה ושאר מצבי רוח, על חיים ומוות, על הצוות הרפואי, על התמודדות ועוד.

התוכנית נכתבת מתוך מגמה לשלבה בהוראת תלמידים בבתי חולים, וכמו כן כתוכנית העשרה למורים המלמדים בבתי ספר רגילים, אשר נדרשים להתמודדות עם נושאי כאב, מחלה ולצערנו, אף עם מוות ואובדן.